

Björkebåten

– FYNDET SOM GJORDE NAMNET BJÖRKE
KÄNT LÅNGT UTANFÖR SVERIGES GRÄNSER

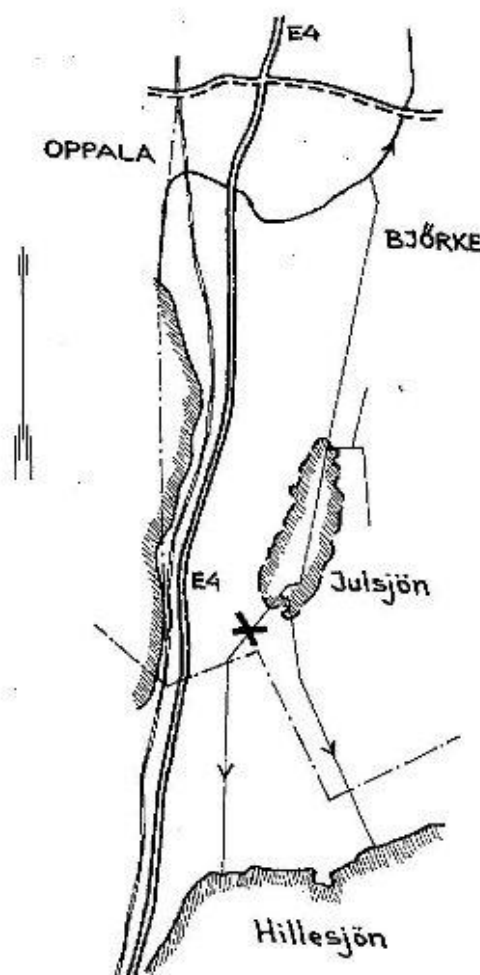
Det var väl närmast en slump att Björkebåten åter hamnade i dagsljuset efter ca 1 800 års vila i torven mellan Julsjön och Hillesjön. För visst var det väl märkligt att man grävde den lilla kanalen som avvattnar Julsjön precis tvärs igenom den farkost som senare skulle bli känd som Björkebåten.

Troligen var det ingen som rapporterade fyndet vid själva kanalgrävningen på 1880-talet. År 1928 skulle emellertid kanalen rensas. Några mannar med bl a ”Post-Sigge” påträffade vid grävning på nära två meters djup träfragment som verkade vara bearbetat av människor. Fyndet rapporterades, men av någon anledning undersöktes inte saken vidare utan båten föll i glömska.

19 år senare, år 1947, var det åter dags för rensning av kanalen och därmed fick man ny närkontakt med den gamla farkosten. Den 25 november samma år meddelades till länsintendenten Philibert Humbla vid Gävle museum att man påträffat rester av en gammal båt, som kanske vore värda att undersöka. Nu började det hända saker. Redan dagen efter var länsintendenten på plats för besiktning. Han konstaterade snabbt att det rörde sig om en förhistorisk farkost och begärde tillstånd från Riksantikvarieämbetet att få göra en utgrävning kommande vår. Tillståndet kom och den 11 maj 1948 kunde man påbörja utgrävningen.

Eftersom det var vatten i kanalen byggde man, med hjälp av I 14s studentkompani, en damm för att arbetet med friläggandet av båten skulle gå lättare. Väl framme i dagen befanns båten ha en längd av 7,22 meter och en största bredd 1,24 meter. Den var en sk pirog – en båttyp som på sin tid troligen paddlades fram. Den kunde bära 4-5 personer jämte ca 80 kg last. Bottnen var gjord av en urholkad lindstam, sidorna av furu och spanten av krokvuxen gran. Av typen att döma torde båten ha varit lätt att driva fram och dessutom sjösäker.

Trots att träet var mera likt mjuk ost lyckades man en månad efter utgrävningens påbörjande preparera och flytta båten till Gävle museum där den fortfarande vilar i sin glasmonter. Där finns även en modell som visar hur båten torde ha sett ut när den var i bruk.

Kartskiss över fyndplatsen med dess närmaste omgivningar.

X = Här hittades båten

Erland Olsson, Björke, har lämnat uppgifter om utgrävningen.

Läs mera i Hilleboken och i ”Från Gästrikland 1949”.

Foto: Arne Sundstrand.

[Hillebygden, Nr. 2, 1980]